ings äldsta och traditionsrikaste byar. Dess historia går tillbaka till medeltiden, och i början av 1800-talet blev byn aktuell genom striderna med ryssarna.

När man försöker forska i en bys äldsta historia möter man allt som oftast en hel del motsägande uppgifter. Anteckningarna från medeltiden äro sparsamma. Kyrkan förde på den tiden inga anteckningar. Vad man har att förlita sig till är s. k. mantalslängder och skatteböcker. Men att få ordning på dessa är ett lika tidsödande som kostsamt arbete. Det fordras intresse hos den som skall ge sig i kast med sådana uppgifter. Finns intresset blir det också lön för mödan. Klas Englund i Åheden är ett levande bevis för den saken. Hans forskningar när det gäller hembygden Ängersjö har krävt år av arbete. Han har besökt arkiv såväl i Härnösand som Stockholm, och så småningom börjar arbetet bära frukt. Han förfogar över massor av gamla anteckningar, som han samlat i en prydlig urklippspärm. Det är bara att börja rota i luntan.

Hembygdsintresset i Ängersjö

kan man heller inte klaga på. Vid vårt besök på ort och ställe hälsar vi på hos tre representanter för det gamla Ängersjö. Det är hemmansägarna Konrad Pettersson, Oskar Pettersson och Fridolf Eriksson. De förra kan uppvisa en släkttavla, vars make man får söka efter. Med Klas Englunds hjälp ha de kunnat följa sin släkt tillbaka till början av 1500-talet. Det rör sig om hela 13 släktled och rekordet, som härstammar från Jämtland, kan bara uppvisa tre till, eller 16. Makarna Eriksson tillhör också gamla ängersjöslägter med förankringar tillbaka till 1500-talet. Även kyrkoherde Råde tillhör denna släkt.

Konrad Pettersson och Eriksson förvarar en rad gamla unika papper. Bland annat ett par gamla kartor, som ger utslag om byns utveckling. Vidare hittar man en bouppteckning sedan 1829 och en del annat smått och gott.

Två gårdar i Ängersjö på 1500-talet?

Hur gammal Ängersjö by egentligen är kommer väl aldrig att kunna utredas. Att det fanns bebyggelse redan under forntiden, därom vittnar de stora gravfälten söder om byn. En av ortens största gravhögar har funnits vid Taspasmyran. Tyvärr har man använt sten från denna väldiga grav för kraftledningsstolparna över den breda och sanka myren.

Skulle man ta fasta på Gustav Vasas skattebok av år 1550, skulle Ängersjö redan då haft åtta bönder, nämligen Anders Olsonn, Oluff Mickelson, Jonn Ersonn, Nilss Personn, Erik Personn, Per Nilsonn, Amund Olsonn och Per Personn. Men det är mycket som talar för att dessa åtta män utgör hela det manliga beståndet, alltså även drängar och barn. Klart är i varje fall att år 1646, då lantmätare Jakob Christofferson Stenklyft upprättade den första byakartan, fanns i byn bara två bönder, nämligen Erik Olofsdet även på Gustav Vasas tid endast fanns två gårdar i Ängersjö. År 1542 omnämnes en Jonn Olsonn i Ängersjö, och från allra första början av 1500-talet härstammar Konrad Petterssons stamfader, som man endast kan spåra förnamnet på. Han kallades Per. År 1600 omnämnes bönderna Johan Jonssonn och Jonn Personn.

Intressant är att ta del av lantmätare Stenklyfts beskrivning över Ängersjö från år 1646. Sedan han behandlat odling och slåtteängar, såsom Dalmyren, Gräsmyran, Svälta och Långmyr, säger han om byn:

"Till denne by är sank utmark och mulebetet, icke synnerligt fiskevatn finnes hemma vid byn, utan i salt siöön på Crono Skiären brukar desse gårdar sitt strömmingsfiske, nödtorftig Timmer skog och annan torrvedsskog ähr till denne by, vilken torrved som till Tiärebrännande tjenligt ähr, aff vilket ock desse gårdar hafa gått bärningsmedell; ähr något avtaget årsutsädhe. Humlegårdar till båda gårdarna alles till 200 stänger. Under tiden och i somliga åhr förnimmer denne by skada på sin åhrsväxt aff köld och frost som aff närliggande Kierr och myrar uppstiger'.

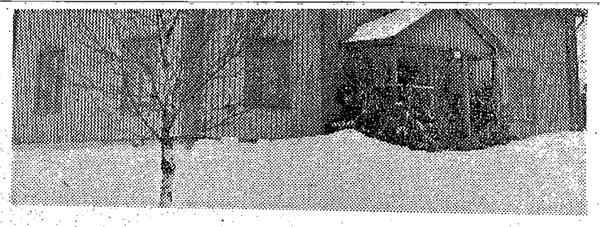

Två gamla ängersjögårdar. I respektive gårdar bor ättlingar av det medeltida Ängersjö. Överst hemmansägare Konrad Petterssons gård och under hemmansägare Fridolf Eriksons vackra mangårdsbyggnad, som en gång i tiden även varit gästgivaregård.

Byn går vidare i sin utveckling.

Ur senare anteckningar finner man, att år 1710 tillkommer ett ödehemman och fem år senare omnämnes tre bönder i Ängersjö, nämligen Per Östensson, Nils Persson (som inflyttade från Långed) samt Erik Oloffsson. 1730 ståtar byn med fyra bönder och sedan har med åren ytterligare delningar förekommit, samtidigt som nya marker plöjts upp av idoga odalmän.

Bonden Nils Persson, som flyttade in från Långed i början av 1700-talet, levde tills han passerat de 80 åren, men trots detta levde hans fru hela 24 år till. Om henne står antecknat i gamla längder från 1766: 'Änkan Carin Olsdotter, gift med Nils Pärsson, bonde först i Långed, sedan i Ängersjö, gift i 60 år, haft 7 barn (2 döttrar och 5 söner), levde i änkestånd över 24 år och 13 år sängliggande. Sköttes av sin dotter, begravdes den 27/7 103 år gammal". Hon var följaktligen född i mitten av -60-talet och torde vid sin bortgång ha varit en av landets äldsta.

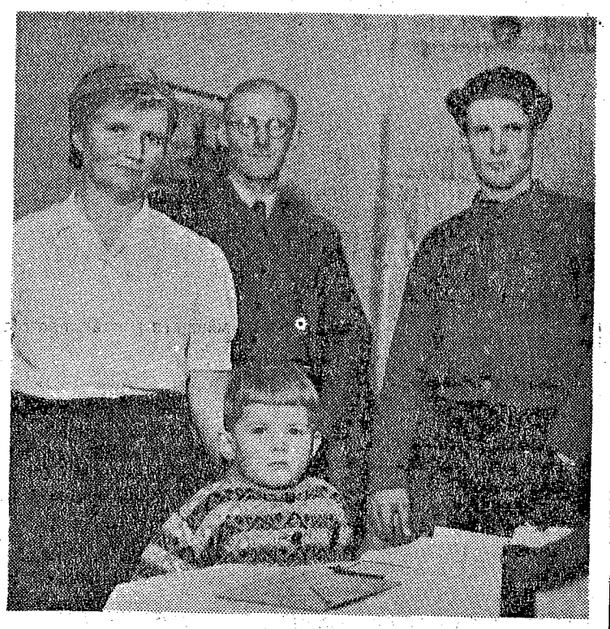

Familjen Fridolf Eriksson i sin gamla, på minnen så rika mangårdsbyggnad. Gästfriheten är stor i dessa hem, och bland de gamla papperen på bordet dukades med tjockgrädde och andra läckerheter.

En märklig stamtavla.

Konrad Petterssons släkt har, som tidigare nämnts, gamla anor i Ängersjös historia, och här kommer resultatet av den Englundska forskningen:

Per, början av 1500-talet.
Jóhn Pärsson, född 1540.
Olof Jonssonn, född 1570.
Erik Olofssonn, född 1600.
Olof Ersson, född 1640.
Per Olofsson (gästgivare) född 1671.
Jon Pärsson (tillsyningsman), född 1705.
Per Jonsson (tillsyningsman), född 1730.
Jonn Persen (gästgivare), född 1771.
Per Jonsson, född 1836.
Oskar och Konrad Pettersson, födda 1879.
Konrad Petterssons son Martin Konradsson, född 1919, och hans son Ingvar, född 1948.

Konrad Petterssons broder Oskar Pettersson kommer även han lika långt i släktledsantal. Hans son Hugo är född 1914 och i 13:e ledet kommer hans lilla dotter.

"Ryssåren"

eller kanske rättare sagt ryssåret, återkommer ofta i berättelser om Ängersjös historia. Det var här ryssarna måste göra halt i sin sydliga frammarsch 1809. Hit men inte längre, var tydligen parollen. Historierna från denna tid har gått i arv från far til son, och Konrad Pettersson kommer ihåg en hel del. Dessutom hittar man liknande historier i gamla papper från 1800-talets början.

Från Långed och Öreälv en halvmil eller mer längre fram efter kustlandsvägen till Ängersjö by: Här i Ängersjö, säger man, låg ryssarna i nio veckor på å:kern: "Vestaåkern" och Rysslägda'. Det var storår och god årsväxt. Men ändå fick åkern stå oskövlad till sista dagen, när dom skulle marschera bort. Det skulle dom därför att svenska tog bort maten på sjön. Och sa tog dom av åkern, å svedde korn å åt. Och så åt dom grodor som dom bar i hatta och stekte Alla körrar och portar från byn var nerdragna till åkern för att göra tält av . .

Kyrkoherde Rådes farfars far, som var gästgivare, hade hela åtta hästar. När ryssen kom, drog han till skogs, där han gömde sina dragare. Men ryssen fick tag på ägaren och då man även önskade hästarna, ställdes han inför alternativet att om han inte plockade fram djuren, skulle ryssarna hänga honom. Den gamle ängersjöbonden ställdes följaktligen på mycket hårda prov. Här gällde det inte pengarna eller livet men väl hästarna eller livet. Men en svensk trillar inte av pinn i första taget, och gubben beslöt offra sig själv, eller, som en sista utväg, lura ryssarna.

Befälhavaren avdelade två man att utföra det ruskiga dådet

och i sällskap med dessa sina bödlar gick den tunga marschen in i skogen. Hängningen utfördes utan särskilda ceremonier, men ängersjöbondens tid var ändå inte ute. Bönderna hade på den tiden ett sorts bälte med mässingbeslag och vid dessa beslag förvarades alltid en kniv. Innan han helt tappade luften, fick han upp kniven och skar ned sig själv. När bödlarna åter fick se svensken springa livs levande, trodde de att det rörde sig om trolldom och sprang sin väg.

Men det fanns andra ryssar, som såg svensken springa ned mot sjöstranden och satte efter honom. men en gammal eka kom räddande emellan. Ängersjöbonden nådde ekan först och sköt ut från land. Ryssarna försökte vada ut men kom i "vesan" (gyttja) och var nära att drunkna. Skjutvapnen riktades då mot den flyende och enligt sägen lär ett flertal kulor ha träffat båten men inte svensken, som följaktligen kom undan med livet och hästarna i behåll.

I en bouppteckning från 1829 omtalas en vit häst, som var 28 år gammal. Den hästen knyckte ryssarna i början av en Ängersjötid. Men ägaren unnade inte inkräktarna ett så vackert djur. På natten smög han sig genom ryssarnas linj och fram till lad' ården, där hästen fanns. Han lick ten sta nogt i kurs. Den var upptagen och värderad till 12:25, medan åtta klänningar kom upp till 10 kr. Ett supglas ansågs ha ett värde av 8 öre och ett dussin stolar 1:50. Hela hemmanet ansågs vara värt 650 kr. och hela bouppteckningen slutar på 990:37. Bouppteckningen har verkställts av Olof Arctedius, som var vice klockare i Nordmaling.

Ett testamente från 1826 har också sitt historiska värde och återges in extenso:

"Efter vi för våra dagar har kommit till den ålder att vi ej har att förvänta någon livsarvinge och i anseende till nuvarande och alltmer tilltagande ålderdomsbräcklighet har vi funnit för gott göra följande testamentariska disposition. Att enär den högsta Guden oss hädankallat, skall vilken den andra överlever behålla all den i vårt bo befintliga egendom utav vad art och natur den haft. Våra nu äga och efter behov dispondera såsom all annan sin lag vellfångna och att denna bägges vår vilja må vinna sin fullbordan har vi tillkallat tvenne godomän desamma jämte oss underskriva iåtit som skedde i

Nordmaling och Ängersijö den 11 jan. 1826. Vittnar Jon Persson i Ängersijö och hustrun Gretta Christina Jonsdotter därstädes."

Långa förlovningar bestraffades.

Vid sin granskning av gamla mantalslängder har Englund hittat en hel del förnämliga anteckningar från just Nordmaling. Här några exempel:

Långa förlovningar tyckte Evert Hindersson, lagman i Ångermanland i mitten av 1500-talet, inte om. De som ej fullbordade fästningen med vigsel fällde Hindersson till böter, vanligen tre mark. Egendomligt nog tycktes det vara endast männen som drabbades av dessa böter. Äktenskapsbrott förekommer och dessa belades med dryga böter, om den brottslige nu hade något att böta med. Från 1573 berättas om en Marit Torreböle i Nordmaling, som hade sin man ute i kriget. Han hade varit borta i tre år och var sporder döder. Under tiden hade en man gjort hor med henne, det dock skedde för den saks skull, att han skulle äga henne om mannen hade varit död. Nu var detta icke fallet, varför båda fingo utgiva drygt 53 mark i böter.

Bland de många bördor, som allmogen i gamla tider hade att dragas med, var gästgivareskjutsen inte den minsta. Särskilt kändes denna tung, när krigsfolk färdades genom landet vid uttåg till krig eller vid återkomsten därifrån. Skjutsningen var så mycket mera betungande, som det inte hörde till sällsyntheterna, att en häst kunde bli skadad eller t. o. m. ihjälkörd. Saköreslängderna visa också, att bönderna gärna ville undandraga sig detta besvär, och att detta ofta s[illegible]de med tanke om deras dragare. Men sk[illegible]rens

Deras förfäder har i århundraden troget brukat torvan i Ängersjö. Den forskningsintresserade Klas Englund, Åheden, t. v., visar gamle Konrad Pettersson fakta om hans släkt, som härstammar från år 1500. Hela tiden har släkten Pettersson varit förankrad i Ängersjö.

Kyrkoherde Råde demonstrerar i Nordmalings hembygdsgård de gamla kartorna av lantmätare Stenklyft, upptecknade år 1646.

nantalslängder har Englund hitat en hel del förnämliga anteckningar från just Nordmaling. Här ågra exempel:

Långa förlovningar tyckte ivert Hindersson, lagman i Ångrmanland i mitten av 1500-talet, nte om. De som ej fullbordade ästningen med vigsel fällde Hinersson till böter, vanligen tre ark. Egendomligt nog tycktes et vara endast männen som drabades av dessa böter. Äktenskaps-

troget brukat torvan i rade Klas Englund, Åheden, on fakta om hans släkt, som iden har släkten Pettersson

tt förekommer och dessa bela- med dryga böter, om den ttslige nu hade något att böta l. Från 1573 berättas om en rit Torreböle i Nordmaling. hade sin man ute i kriget. hade varit borta i tre år och sporder döder. Under tiden e en man gjort hor med hendet dock skedde för den saks ll, att han skulle äga henne om men hade varit död. Nu var a icke fallet, varför båda o utgiva drygt 53 mark i böland de många bördor, som ogen i gamla tider hade att as med, var gästgivareskjutinte den minsta. Särskilt kändenna tung, när krigsfolk färs genom landet vid uttåg till eller vid återkomsten därt. Skjutsningen var så mycnera betungande, som det inte e till sällsyntheterna, att en kunde bli skadad eller t. o. m. körd. Sakörestängderna visa å, att bönderna gärna ville noraga sig detta besvär, och letta ofta s[illegible]de med tanke eras dragare. Men sk[illegible]ens exceptionellt sätt vidgats. Därjämte har stadens befolkning undergått en avsevärd ökning. En anmärkningsvärd föryngring av restauranggästerna har dessutom varit en allmän företeelse över hela landet, beroende på att inkomsterna stigit framför allt bland de unga människorna. Över huvud taget spenderar svenska folket mera på restaurangbesök nu för tiden, än vad det gjorde tidigare.

I stort sett kan anmärkningarna mot hotellet besvaras med att det är omöjligt att göra alla till lags. Det vittnar emellertid om en anmärkningsvärd småskurenhet och en grönköpingsmässig intolerans att ideligen klandra Stora hotellet för likt och olikt. Säkert är att Umeå inte behöver skämmas för sin spritrestaurang vid jämförelse med restauranger i städer av motsvarande storlek. Personalen gör sitt allra bästa för att klara sina besvärliga uppgifter. Säkert är emellertid, att den brist på restaurangkultur, som beskäftiga och föga omdömesgilla personer vill skylla på Stora Hotellets ledning, så gott som uteslutande beror på att så många av hotellets gäster olyckligtvis själva ha så liten restaurangvana.

Var förvissad, kära läsare, om att vi själva hellre vilja betjäna några få, nobla och kultiverade restauranggäster än en hop lössläppta individer, som uppträda illa i och utanför restaurangen och som sedan ställa sig i horen av kverulanter, som för kverulerandets egen skull slunga den ena ovederhäftiga anmärkningen efter den andra mot restaurangens ledning. Är det den sortens kritiker, som stadens nykterister helst vilja lyssna till?

Hotellets serveringspersonal.

---

börda var icke blott svår utan den föll även mycket ojämnt. Särskilt tung var den för bönderna vid den stora genomfartsvägen efter kusten. Alla trupper, som vintertid voro på tåg till eller från Finland och Östersjöprovinserna, måste färdas denna väg, och då tog man självfallet i första hand kustbornas hästar, medan bönderna högre upp i landskapet mindre besvärades av durktågen.

Ett kungl. brev av den 2 juli 1583 (i riksregistraturet) talar om klagomål, som kommit från Nordmaling och Grundsunda över missförhållandena härutinnan. Genom brev hade dessa framfört till konungen att man önskade hjälp från andra socknar i landskapet, som ej hade sådan "daglig tunga", eljest skulle de själva, som det heter, bliva "öde och boslitna". Såsom ett stöd för sin anhållan hade anförts, att de på båda sidor hade stora skogar, på vilka sådant bygdelag vore att de där icke kunde omskifta med skjutshästar. Sådana klagomål hade ofta kommit till konungen, och för att en gång göra en ände på dessa hade konungen själv låtit göra en ordning härutinnan, [illegible]gt vilken de, vilka bodde läng[illegible] bort från allmänna vägen, skulle kom[illegible] andra, som måste upp[illegible] skjutsfärder och gästn[illegible] hjälp med penningar. [illegible]na nya förordning skul[illegible] åkers gäll hjälpa Grundsund[illegible] Boteå gäll Nordmaling [illegible]nomföra en sådan jämn[illegible] en allt annat än lätt [illegible] man skulle tillfredsstäl[illegible] parterna. Detta visade sig [illegible] längre fram. Johan Sk[illegible] kom år 1620 en landsjäm[illegible] blott sex år senare be[illegible] göras om, vilket skedde [illegible]tinget i Boteå år 1626. [illegible] blev någon nämnvärd hjälp [illegible] däremot okänt.

Englund förfogar över [illegible] av andra intressanta ant[illegible]ar från gångna sekler, som [illegible] återkommer till längre fram.

H. [illegible]

KVALITETSARBETE
Snabb leverans
KLICHÉER
RING 989
Umeå Klicheanstalt
KUNGSGATAN 83 UMEÅ

TAG EN RADANNONS
i V.-K. på försöket

[illegible]ristbotellet har kost[illegible] till 30,800 kr. och st[illegible]sedvanliga 60 procen[illegible] beviljats. D. v. s. de[illegible] dragsetappen på 6,20[illegible]jades den 25 juni i [illegible]ta skedde under vå[illegible]ning, nämligen att [illegible] tillstånd bevi[illegible] betsmarknadsstyrelsen [illegible]senterna, Skid- och [illegible] det samt hemmansägare[illegible] Ekenstam, förnyade 1[illegible]sökan om tillstånd [illegible]valtningen i Umeå till[illegible] 30 juli samma år. Me[illegible]ingenjör Stenberg på [illegible]ningen, även denna avsl[illegible]re på året.

Den där lilla men [illegible]jektet avgörande vägstr[illegible] alltså stoppat upp på [illegible] tillståndet. Med hänsyn [illegible]ristbygget ej inkräkta[illegible] byggkvot i länet och [illegible]ligger väl till på rang[illegible]dylika projekt, är de [illegible]ligen hög tid att arbets[illegible]styrelsen lösgör dett[illegible] bygge. Den här vägstr[illegible] med i en samling p[illegible]tag, som fick statsbidr[illegible] Av dessa har 32 redan [illegible]stånd. Bland de sex som [illegible] efter är just den här vä[illegible]den väl ej kan anses [illegible] för stora pengar, arbets[illegible]ler material är det v[illegible] att släppa lös jobbet [illegible] snaraste. Eller hur?

Ja, de var sju, atta [illegible] var det ju till att lämnta post i nästan varje [illegible] en del ställen fick man [illegible]posten i en gård och sen [illegible]övriga i byn gå dit och [illegible] Från Vilhelmina och [illegible]sksjö fraktades posten av [illegible]ndlanden Ludvig Fors[illegible] sommaren körde han [illegible] trilla från Vilhelmina [illegible]berg och sedan därifrån [illegible]ags släpsläde. Att det [illegible]många svårigheter med [illegible]ningen från Latikberg till [illegible] i nästan obanat land [illegible] över "revelmyrarna [illegible]nskravelbackarna" kan [illegible] tvivel förstå.

Vintertid var inte mycket bättre,

[illegible]snön till hinders. Läng[illegible]köpte Forsberg bil, så [illegible]sten mellan Vilhelmina— [illegible]berg underlättades betydlig[illegible]

[illegible]mig var det huvudsak[illegible] gå eller åka skidor. Köhäst var inte alltid tänk[illegible] var ju för det mesta väg[illegible] Sämst var det i vår[illegible]en, när det "titt å tätt" genom. Många gånger fick [illegible]ova av skidorna och dra [illegible]om med handkraft, med fötkade man inte. I och med vårsolen kom fram, kom [illegible]arkatalogerna, och de va[illegible]ga baddare. Ibland vägde [illegible]säcken dryga 30 kilo, så [illegible]oparna var det inte långt [illegible] Då det var handelsbod i [illegible]ö, där jag bodde, fick jag [illegible] del beställningar, ibland [illegible] kaffe, ibland socker å såna [illegible]adelar, och ibland kluckade [illegible] flaska nerifrån systemet. [illegible] paket å såna där beställ[illegible]ingick visserligen inte i [illegible]tyldigheter, men folket ef[illegible] färdvägar var så snälla [illegible]ga, att man gärna gjorde [illegible] tjänst om man kunde.

[illegible]mina 17 år som lantbrev[illegible] har jag inte haft mer än [illegible]dag" annars fick dom nog [illegible] regelbundet tre gånger i [illegible] Jag får inte glömma att [illegible]mma å mina pojkar hjälpt [illegible]med posten flera gånger. Det [illegible] ju mycket att ibland få [illegible]er postsäcken på nån av [illegible]a. Nog känns det i benen [illegible]a dessa mil, men jag kla[illegible] ändå.

[illegible] är den verklige nordbon, [illegible] och rättfram. Han tar det [illegible]dagligt utan överdrifter. Men [illegible]raderna i vad Nilsson nu [illegible]n kan man läsa om många [illegible] och mödosamma timmar i [illegible]en mot den nyckfulla fjäll[illegible]en, som kan skifta färg fle[illegible]ger om dagen. Posten måste [illegible] och det gällde då att inte [illegible]er för trötthet och olust[illegible]. Det har i varje fall inte [illegible]xel Nilsson gjort. Hans 17-[illegible] arbetsprogram är fullteck[illegible]nat så när som på en dag. Det är beundransvärt, man sträcker på sig helt aktningsfullt inför en sådan bragd. Gör om det!

Nilsson fyller 72 år den 8 december 1949, och då höjer vi posthornen och blåser en fyrfaldig signal för en som skingrat vår ensamhetskänsla och hållit kontakt med yttervärlden till både glädje och nytta under soliga sommardagar eller stormiga vinterkvällar.

Eddy.

[illegible]redning [illegible] tuppar icke menligt kunna inverka på gråfågelstammens fortplantning.

Länsjaktvårdsföreningen är tacksam för alla vederhäftiga meddelanden om iakttagelser, som kunna ha värde för den fortsatta viltforskningen; men artiklar med sådant innehåll som hrr Kollberg och Stenwall servera äro endast ägnade att skapa än större förvirring vid försöken att klarlägga orsakerna till skogsfågelstammens nedgång.

Umeå den 1 mars 1949

Jaktvårdskonsulenten.

Bondeförbundet finner en väg

I fredagens nr av V.-K. ägnas ledarspalten åt ett grundligt studium av hr Hedlunds försök att staka ut bondeförbundets »tredje väg». V.-K. kommer till den felaktiga slutsatsen att när hr Hedlund vill ge sitt parti en idégrundval, hamnar han idépolitiskt sett precis på det ställe där folkpartiledaren hr Ohlin långt förut slagit ner sitt partis tältpålar.

I verkligheten förhåller det sig så att bondeförbundets idépolitiska kurs varit klar sedan mycket länge även om partiets talesmän aldrig gjort idépolitiken till huvudsak. När därför hrr Ohlin och Hedlund nu äro ense beträffande den gamla »låt-gå-liberalismen», beror detta icke på att hr Hedlund hamnat på hr Ohlins tältplats, utan det beror på att hr Ohlin har uppgivit folkpartiets gamla idépolitik och i stället gett det en ny och mera radikalt inriktad, som mycket närmat sig bondeförbundets »tredje väg». Det är alltså hr Ohlin, som har förändrats, och icke bondeförbundet.

Bonn.

*

Var och en får väl bli salig på sin tro, och om Bonn tror att bondeförbundets »idépolitiska kurs» varit klar sedan mycket länge, så lär väl ingen kunna övertyga honom om felaktigheten i denna typ.

Förmodligen är det den fullständiga okunnigheten om folkpartiets (och tidigare de frisinnades) politiska insatser, som gör att Bonn som trogen elev till sin nye partiledare söker stämpla dem som »låt-gå-liberalism». De frisinnades liksom senare folkpartiets politik har alltid burits av ett rättvisepatos och ett varmt socialt intresse. Bonn borde väl kunna erinra sig, att det var en frisinnad regering som lade grunden till den statliga jordbruksregleringen redan före »kohandeln».

På en punkt har Bonn i varje fall alldeles rätt: bondeförbundets talesmän har aldrig gjort idépoli-

museum bör därför antimera självklar, då inte ens kontentan av de stilhistoriska rörelserna inom det moderna skandinaviska måleriet kan belysas utan att luckorna bli både många och djupa. Tiden är nu mogen för statsmakterna att söka finna en radikal och tillfredsställande lösning om vi ska ha en chans att tillnärmelsevis konkurrera med våra grannländer. Det vore skönt om från folkupplysningen och folkrörelsernas konstfrämjande det statliga konstintresset kunde utsträcka sig till att även söka för alla bevara de rika konstvärden, som av brist på utrymme måste magasineras. Det vi få se är bara en bråkdel.

---

tiken till huvudsak. Nej, de ha inte kunnat det, eftersom bondeförbundet under hr Bramstorps ledning klarat sig bra utan idéer. När hr Hedlund nu försöker leta fram en idépolitisk linje för bondeförbundet att följa, så visar det som Bonn också mycket riktigt konstaterar, att den mycket nära sammanfaller med folkpartiets.

Om Bonn vill förklara det med att det är hr Ohlin som ändrat sig, så får han väl gärna göra det även om det är fel. Av väsentligare värde är ju, att man får bekräftat, att folkpartiet och bondeförbundet egentligen stå varandra idépolitiskt ganska nära. Övernitiska bondeförbundsagitatorer ha ju icke sällan i valtider utlagt texterna så, att folkpartiet kommit att framstå som bondeförbundets och landsbygdsbefolkningens främsta fiende. Bonns eget resonemang fastslår nu, att detta är fel.

Red. av V.-K.

---

mannen finns många fina namn bl. a. kubisterna Braque och Leger med en rad av för dem typiska saker. Bland svenskarna intressera Inge Schiöler, som börjat sysslа med blomsterbroderier med koloristisk finess, Tage Hedqvist med sina en aning färgiga dekorativa kompositioner och Nils Fredricsson som överraskar med en utomordentlig bild benämnd Aina av hög koloristisk klass. Hans andra bilder äro också goda ting även om Fredricsson i ett par fall fallit för Tor Hörlins tidigare litet vaga ytmässighet. Arvid Knöppel deltar med några fina djurteckningar.

☆

Hos De unga vid Vasagatan utställer Carl Edling en lång rad stockholmsbilder. Viljan är god men orken räcker inte riktigt till. Här och var hittar man en och annan ganska finstämd atmosfärisk skildring från Stockholms kajer, men ofta flyta båtarna i luften i stället för på vattnet och många kompositionsdetaljer hålla ej dynamiskt samman. Det är svårt att behärska ytorna och deras inbördes förhållanden i plan och djup och det går inte alltid att försöka trolla bort bristerna i detta hänseende med atmosfäriska dimslöjor. När Edling lärt sig behärska kompositionens dynamik och lämnar dimslöjorna för en klangfullare färg kan han säkert komma betydligt längre i sin annars allvarliga strävan.

☆

PåLilla Galleriet vid Brunkebergstorg utställer Carl Riise teckningar. Han är en allvarligt sökande och studerande konstnär som ofta når mycket goda resultat. Han har på sitt något kärva men likafullt känsliga sätt mycket bra uppfattat modellernas rörelse och tyngd och man förnimmer klart konstnärens pregnanta egensyn på de konstnärliga problemen. Några tillfälligheter är det inte fråga om och ej heller några lyckoskott. Kvaliteten är alltigenom förvånande god vilket är sällsynt numera.

Helge Linden.

---

* WASHINGTON: Frågan om Tyskland trots Potsdamavtalet skall tillåtas bygga oceangående fartyg och driva oceantrafik väntas snart tas upp till diskussion a vederbörande amerikanska och brittiska myndigheter.

General Clay lär ha föreslagit att Tyskland skulle få bygga ett antal fartyg på 10,000 ton och ett passagerarfartyg på 35,000 ton. Armédepartementet har understött förslaget men från andra håll har kraftiga protester höjts.

Enligt Potsdamavtalet skulle Tyskland inte få bygga några fartyg alls. I vilket fall som helst torde denna bestämmelse ändras så till vida att Tyskland får bygga kanal- och kustfartyg.

mer skogsodlings- och dikningsarbeten samt betesanläggningar.

Rektorerna få vänta

I ett interpellationssvar på tisdagen sade sig ecklesiastikministern dela hr Arrhéns (h) uppfattning att rektorernas krafter i alltför hög grad tas i anspråk för expeditionsgöromål. Huvudsyftet med 1947 års utredning var att i största möjliga utsträckning befria rektorerna från administrativa sysslor så att de kan ägna mera tid och arbetskraft åt sina pedagogiska uppgifter. Under normala förhållanden skulle jag ej ha tvekat, framhöll hr Weijne, att medverka till sådana åtgärder, men i nuvarande ekonomiska läge har jag inte ansett att denna fråga bör lösas före andra lika angelägna ärenden som måst uppskjutas. Så snart det är möjligt vill jag försöka ordna bättre arbetsförhållanden på rektorsexpeditionerna.

Hr Arrhén (h) konstaterade ecklesiastikministerns positiva inställning i sakfrågan. Många rektorer har icke vågat använda "ljus- och vedkassan" till skrivhjälp men då det nu har visat sig att riksräkenskapsverket inte anmärker på ett sådant förfarande, är det troligt att dessa kassor kommer att användas i ökad omfattning, så att de faktiska utgifterna ligger i höjd med vad utredningen föreslagit, vilket skulle betyda en merkostnad på cirka en halv miljon. Då staten sålunda ändå icke gör någon besparing skulle hr Weijne kunna ge provisoriska direktiv om utnyttjandet av ljus- och vedkassorna, så att man finge större ordning och reda.

Mödrahjälpsfrågor.

Enligt socialministerns åsikt bör beslutanderätten i dispensärenden rörande mödrahjälp decentraliseras från socialstyrelsen till mödrahjälpsnämnderna. Mödrahjälpslånen avskaffas.

Statsrådet Möller förklarar vidare att behov av moderskapspenningen bör anses föreligga om kvinnans eller makarnas beskattningsbara inkomst är högst 4,000 kr. (f. n. 2,500 kr.). Kvinna som lever samman med en man utan att vara gift med honom skall vid inkomstprövningen betraktas som hans hustru.

Byggnadsregleringen består.

Statsrådet Sköld anser att läget i fråga om den samhällsekonomiska balansen motiverar fortsatt tillståndstvång för byggnadsarbete t. o. m. den 30 juni 1950. Den 1 januari i år låg hos myndigheterna oavgjorda ansökningar om byggnadstillstånd för en sammanlagd byggnadskostnad om c:a

[illegible] över ämnet "O[illegible] — vad är det [illegible] ett par timm[illegible] med ett kaffe [illegible] med bl. a. tal[illegible] På söndagen [illegible] kl. 9, då hr [illegible] synpunkter på [illegible] mellan land [illegible] följer orienter[illegible] bundets nya s[illegible] munalkännedo[illegible] sion om stud[illegible] strik et.

Efter lunch[illegible] blad kl. 13,3[illegible] ning och studi[illegible] logi. Resten a[illegible] gefär kl. 17, [illegible] räknas, blir [illegible] studier i korr[illegible]

Intresset fö[illegible] visat sig vara[illegible] därför anledn[illegible] talig tillslu'n[illegible] bjudna organ[illegible]

* MÜNCHE[illegible] militärdomsto[illegible] två polacker [illegible] fängelsestraff [illegible] för spioneri. [illegible] lemmar i den [illegible] soner som g[illegible]

2,570 milj. k[illegible] mer än vad [illegible] beräknas med[illegible]

AB Sunlight.